INTERVIEW FIMME BAKKER

‘Mensen gebruiken niet omdat het leuk is, maar omdat het pijn verdooft’

Fimme Bakker. Beeld Frank Ruiter

Wat zijn dit voor vragen? Zes dilemma’s voor cabaretier en Groninger Studenten Cabaret Festival-winnaar Fimme Bakker, die in zijn boek *Ben je bezopen?* vertelt over de alcohol- en drugsverslavingen waar hij in zijn jeugd aan leed.

Hassan Bahara 14 maart 2024, 11:13

Ex-verslaafde of herstellende verslaafde?

‘Herstellende verslaafde. Dat klinkt toch positiever, en ook: verslaving is iets wat altijd blijft sluimeren, waar ik mijn best voor moet blijven doen om het ver weg te houden.

‘Het begon op mijn 14de, met jointjes roken met vrienden. Ik dacht: waarom zou dit niet altijd kunnen? Ik voelde me gewoon gelukkiger als ik stoned was. Daarna ben ik op allerlei manieren dat gevoel blijven najagen, met verschillende drugs. Op mijn 17de liep het helemaal uit de hand. Ik ging op mezelf wonen, de sociale controle van mijn ouders viel weg. Ik kon alle drugs gebruiken die ik wilde, de hele dag door.

‘Uiteindelijk wist ik met veel pijn en moeite mijn vwo-diploma te halen en begon ik aan het Amsterdam University College, ik wilde de nieuwe Moszkowicz worden. Op die universiteit zat ik alleen maar tussen rijke expatkinderen die vooral wilden feesten. Voor mij gold hetzelfde. Ik verdiende er zelfs geld door drugs door te verkopen aan medestudenten.

‘Natuurlijk ging het mis. Ik gaf de studie op. Ik had financiële problemen, een flinke huurachterstand. Ik heb toen twee maanden doorgebracht in een ontwenningskliniek in Thailand, daarna negen maanden gewoond in een safehouse in Amsterdam-Noord met andere herstellende verslaafden. Ik heb daarna nog een paar terugvallen gehad, maar nu ben ik alweer bijna zeven jaar clean, een herstellende verslaafde.

‘Met mijn boek *Ben je bezopen?* probeer ik de experimenteerde 14-jarigen van nu, hun ouders en hulpverleners te bereiken. Ik wil de vraag waarom iemand gebruikt opwerpen. Vaak is het niet alleen omdat het leuk is, maar omdat het pijn verdooft. Hopelijk kan mijn boek ervoor zorgen dat er betere gesprekken over verslaving gevoerd kunnen worden.’

Grappenmaker of cabaretier?
‘Ik durf mezelf nu wel cabaretier te noemen. Lange tijd hield ik het bij grappenmaker, omdat ik het ambacht nog onder de knie moest krijgen.

‘Daarnaast: mijn leermeester, cabaretier Javier Guzman, heeft er een hekel aan als mensen zich na twee optredens al cabaretier noemden. Je moet eerst meters maken.

‘Ik was heel lang de chauffeur van Guzman. Daar begon ik mee na mijn terugval. Ik was aan een nieuwe studie begonnen, maar dat ging niet. Als mijn medestudenten gingen feesten, zat ik thuis. Ik voelde me erg eenzaam en ben toen weer gaan gebruiken. Daardoor mislukte ook deze studie. Mijn vader (voormalig psychiater en verslavingsdeskundige Bram Bakker, *red.*) vroeg mij wat ik dan wel leuk vond om te doen. Autorijden, antwoordde ik. Hij wist toevallig dat Javier Guzman een chauffeur zocht, en zo kon ik er aan de slag.

‘In mijn optredens maak ik de grap of het nou opvoedkundig de juiste keuze was om mij, 24 uur nadat ik clean was, voor Guzman, zelf ook worstelend met middelengebruik, te laten werken. Maar het was heel inspirerend en leerzaam. Met Guzman kon ik heel ambachtelijk grappen doornemen. Door hem ontstond de ambitie om zelf ook op de planken te gaan staan.

‘Vorig jaar november won ik de juryprijs van het Groninger Studenten Cabaret Festival met een voorstelling over mijn verslaving. Dat gaf een gevoel van erkenning. Zo van: ik heb dit op eigen houtje voor elkaar gekregen.’

Je vader of je moeder?
‘Mijn vader dacht al dat deze vraag gesteld zou worden! Hij is een grote fan van deze rubriek, hij had dit voorspeld.

‘Dit is echt een lastige, want ik weet dat mijn moeder dit natuurlijk ook gaat lezen. Maar ik kies dan toch voor mijn vader. Ik ben echt trots op hoe hij de laatste jaren aan zichzelf heeft gewerkt.

‘Mijn vader is in mijn jeugd altijd emotioneel afwezig geweest. Hij was ook een soort verslaafde. Maar dan aan werk, aan aandacht, aan hardlopen. Verslaving komt voort uit iets niet willen voelen, pijn willen verdoven. Bij mijn vader was die pijn de afwezigheid van zijn eigen vader. Ik zat met diezelfde pijn. Ik ontwikkelde er een kritische innerlijke stem door, die zei dat ik niet goed genoeg was voor de liefde en aandacht van mijn vader.

‘Inmiddels kan mijn vader wel met zijn pijn zitten. Dat is een hele transformatie voor hem. We zijn elkaar beter gaan begrijpen. We staan ook samen op het toneel met de cabaretvoorstelling van *Ben je bezopen?*, waarin we het hebben over onze onderlinge relatie en onze relatie tot verslaving.

‘Mijn moeder was beschikbaarder in mijn leven. Maar bij haar speelden andere problemen. Zij komt uit een gezin met twee broers die erg worstelden met verslaving. Ze werd daardoor nooit echt gezien door haar ouders, het ging altijd over de problemen van haar broers. Dat heeft bij haar een soort strengheid ontwikkeld als het om verslaving gaat. Ik voelde mij daardoor vooral gecontroleerd, en op mijn beurt ook niet gezien.

‘Mijn beide ouders zijn therapeuten, en mijn vader is zelfs verslavingsdeskundige. Dan denk je: dat kan geen zoon met een verslaving opleveren. Maar het is een beetje als met het kind van de brandweerman dat pyromaan wordt. Het is geen garantie voor een vlekkeloze jeugd.’

Fimme Bakker. Beeld Frank Ruiter

In een ontwenningskliniek in Thailand of in Zuid-Afrika?

‘Thailand. Ik heb meer met de Aziatische cultuur, met het spirituele ervan. De Thaise kliniek waar ik heb gezeten bestaat inmiddels niet meer. Tegenwoordig gaat iedereen voor een ontwenningskliniek naar Zuid-Afrika. Dat snap ik wel. Mooi land, weinig tijdsverschil, en het is minder lang vliegen.

‘Ik heb twee maanden in de Thaise kliniek gezeten. Het was er best wel streng. Volledige abstinentie. Niet alleen van drank en drugs, maar ook van al het andere waarmee je jezelf kunt afleiden. Ik mocht niet eens boeken meenemen. De bedoeling is dat je alleen maar bezig bent met je verslaving en herstel. Omgaan met zoiets als verveling is daarvan ook onderdeel.

‘Ik ging naar de kliniek met het idee dat drugs en alcohol mijn grootste probleem zijn. In de kliniek leerde ik tijdens therapiesessies dat er iets onder ligt: mijn woede en frustratie richting mijn ouders.

‘Na de kliniek in Thailand vertrok ik naar het safehouse in Amsterdam-Noord. Aan mijn verblijf daar heb ik het meeste gehad.

In Thailand leefde ik toch wel in een soort gouden kooi, gericht op mijn herstel, zonder verleidingen. In Amsterdam kwamen al die verleidingen weer op mij af. Je hoeft de Haarlemmerstraat maar over te lopen en de wietdampen slaan je in het gezicht.

‘Uiteindelijk ben ik ook een paar keer teruggevallen. De laatste keer gebeurde toen ik voor Guzman werkte. Hij had net zijn oudejaarsconference gespeeld. Ik had drie weken vakantie. Ik kon niet omgaan met die leegte. Daarvoor werkte ik bijna zestig uur per week voor Guzman. Ik ben weer gaan gebruiken.

‘Op hetzelfde moment ontstond ook het plan om samen met mijn vader een voorstelling over verslaving te maken. Ik wist dat ik daar pas écht aan kon werken als ik weer clean was. Toch besloot mijn vader hier alvast een interview over te geven aan *De Telegraaf,* waarin hij vooral vertelde hoe erg het voor hem was om een verslaafde zoon te hebben. Dat vond ik vreselijk. Toen ging er een knop om: als ik ooit iets van mijn leven wil maken, dan moet ik dat nu doen en echt clean worden. Ik weet de datum nog: 1 april 2017. Sindsdien heb ik nooit meer iets gebruikt.’

Wim Kieft of George Best?

‘Waarom George Best? O, dat was óók een alcoholistische voetballer. Ik kies toch voor Kieft. Hij heeft zelf ook een boek geschreven over zijn verslaving, *Kieft*. Heel knap hoe pijnlijk eerlijk hij daarin durft te zijn. Daarom heb ik hem gevraagd om het voorwoord voor mijn boek te schrijven.

‘Ik heb geleerd dat er geen typische verslaafde is. Sommigen kunnen het heel goed maskeren, bij anderen is het duidelijker te zien. Er zijn best veel mensen die je als alcoholist zou kunnen bestempelen, maar die verder prima functioneren in de samenleving.

‘Een van de dingen die je te horen krijgt als je clean bent is: koop een zwart pak, want je zult heel veel begrafenissen moeten bezoeken van bevriende verslaafden. Dat geldt ook voor mij. Ik heb best wat mensen uit het verleden begraven zien worden. Anderen lijken gewoon van de aardbodem verdwenen.

‘Toen ik in de ontwenningskliniek in Thailand zat had ik met de anderen die daar voor behandeling zaten afgesproken dat we over een jaar – clean en wel – samen weer naar Thailand zouden reizen. Uiteindelijk was ik de enige die clean op reis ging. De rest was binnen een jaar weer gaan gebruiken.’

Een cola of een Fristi?

‘Een cola zero. Zonder ijsblokjes. In sociale situaties is niet drinken nog wel lastig. Niet omdat ik wil drinken, maar omdat er een bepaalde sociale druk is om wél mee te doen. Er rust toch wel een stigma op niet drinken. Ik ben geen activist, ik ga niemand vertellen wat hij wel of niet moet doen, maar als je de enige bent op een feestje waar iedereen dronken of high is, dan kun je je wel eens eenzaam voelen. Daarmee omgaan is nog een leerproces.’

FIMME BAKKER

1994 Geboren in Amsterdam

2014 Vwo-diploma aan het Amstelveen College

2015 Opgenomen in een ontwenningskliniek in Thailand

2016 - 2017 Chauffeur en tourmanager voor Javier Guzman

2022 Studeert af aan Koningstheateracademie

2023 Cabaretvoorstelling *Ben je bezopen?,* samen met zijn vader Bram Bakker

2023 Winnaar Groninger Studenten Cabaret Festival

2024 Debuteert als schrijver met het boek *Ben je bezopen?*